

Innehåll

Förord	XVII
Förkortningar	XIX
Författarnas inledning	XXI
Avsnitt I. Allmänt om konkurrensrätten i Sverige	1
1. Inledning	3
2. Syfte och ändamål	9
3. Huvuddragen i EUs konkurrensregler och KL	12
4. Vägledning för tillämpningen	19
5. Kommissionens tillämpning av EUs konkurrensregler	22
6. Nationell tillämpning av EUs konkurrensregler	30
6.1 Konkurrensmyndigheter	30
6.2 Domstolar	37
Avsnitt II. Konkurrensreglernas tillämpningsområde	45
1. Inledning	47
2. Samhandelskriteriet	49
3. Parallell tillämpning	62
4. Företagsbegreppet	67
4.1 Allmänt	67
4.2 Ekonomisk verksamhet	69
4.3 Utövande av offentlig makt och myndighetsutövning	79
5. Avtal och förfaranden på arbetsmarknaden	85
5.1 Allmänt	85
5.2 Begreppet arbetstagare i 1 kap 2 § KL	86
5.3 Begreppet lön eller andra anställningsvillkor i 1 kap 2 § KL	87
6. Offentlig reglering	91
6.1 Allmänt	91
6.2 Offentlig reglering och tillämpning av EUs konkurrensregler	91

VI *Innehåll*

6.3	Offentlig reglering och tillämpning av KL	94
6.4	Särskilt om konkurrensreglernas tillämplighet på medieområdet	101
7.	Exterritorialitet	104
Avsnitt III. Relevant marknad		111
1.	Inledning	113
2.	SSNIP-testet	122
3.	Relevant produktmarknad	124
3.1	Utbytbarhet från efterfrågesidan	124
3.2	Utbytbarhet från utbudssidan	140
4.	Relevant geografisk marknad	142
5.	Uppgifter och bevis vid marknadsavgränsning	152
Avsnitt IV. Förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete		153
1.	Inledning	155
2.	Avtalskriteriet	166
2.1	Allmänt	166
2.2	Avtal	169
2.3	Beslut av företagssammanslutning	178
2.4	Samordnade förfaranden	181
2.5	Den ekonomiska enhetens princip	187
3.	Konkurrensbegränsningskriteriet och märkbarhetskriteriet	191
3.1	Allmänt	191
3.2	Konkurrensbegränsande syfte eller resultat	199
3.3	Praxis	206
3.3.1	<i>EU-praxis</i>	206
3.3.2	<i>Svensk praxis</i>	214
4.	Särskilda bestämmelser för lantbruket	223
4.1	Allmänt	223
4.2	EUs särreglering	223
4.3	KLs särskilda bestämmelser	227
5.	Särskilda bestämmelser för taxinäringen	232
Avsnitt V. Undantag		237

1.	Inledning	239
2.	Förutsättningar för undantag: artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	243
2.1	Första villkoret: Effektivitetsvinst	246
2.2	Andra villkoret: Konsumentvinst	251
2.3	Tredje villkoret: Nödvändighet	252
2.4	Fjärde villkoret: Bibehållen konkurrens	255
3.	Gruppundantag	261
Avsnitt VI. Horisontella samarbeten		267
1.	Inledning	269
2.	Utgångspunkter för bedömningen av horisontella samarbeten	273
2.1	Allmänt	273
2.2	Särskilt om formen för horisontell samverkan	275
2.3	Kartellen – en klassisk konkurrensbegränsning	283
3.	Forsknings- och utvecklingsavtal	287
3.1	Allmänt	287
3.2	Bedömning av forsknings- och utvecklingsavtal enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	288
3.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	290
3.4	Gruppundantaget för forsknings- och utvecklingsavtal	291
4.	Produktionssamarbete och standardiseringsavtal	299
4.1	Allmänt	299
4.2	Bedömning av produktionssamarbete mm enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	301
4.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	311
4.4	Gruppundantaget för specialiseringsavtal	314
5.	Inköpssamarbete	318
5.1	Allmänt	318
5.2	Bedömning av inköpssamarbete enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	318
5.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	323
6.	Gemensam marknadsföring och gemensamt varumärke	326
6.1	Allmänt	326
6.2	Bedömning av gemensam marknadsföring och gemensamt varumärke enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	326
6.4	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	330
7.	Informationsutbyte och statistiksamarbete	332

VIII *Innehåll*

7.1	Allmänt	332
7.2	Bedömning av informationsutbyte och statistiksamarbete enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	333
7.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	342
8.	Distributions- och försäljningssamarbete	344
8.1	Allmänt	344
8.2	Bedömning av distributions- och försäljningssamarbete enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	345
8.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	352
9.	Anbudssamarbete	354
9.1	Allmänt	354
9.2	Bedömning av anbudssamarbete enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	355
9.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	361
10.	Marknadsuppdelningsavtal och andra marknadsbegränsningar	363
10.1	Allmänt	363
10.2	Bedömning av marknadsuppdelningsavtal och andra marknadsbegränsningar enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	364
10.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	371
11.	Samverkan om pris och andra affärsvillkor	373
11.1	Allmänt	373
11.2	Bedömning av samverkan om pris och andra affärsvillkor enligt artikel 101(1) FEUF/2 kap 1 § KL	374
11.3	Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	384
12.	Samarbete inom försäkringssektorn	387
12.1	Allmänt	387
12.2	Gruppundantaget för viss samverkan inom försäkringssektorn	387
12.3	KKVs praxis beträffande samarbete inom försäkringssektorn	393
13.	Samarbete inom taxinäringen	395
13.1	Allmänt	395
13.2	Gruppundantaget för avtal om viss taxisamverkan	396
13.3	Praxis beträffande samarbete inom taxinäringen	398

Avsnitt VII. Vertikala samarbeten	399
--	------------

1.	Inledning	401
2.	Utgångspunkter för bedömningen av vertikala samarbeten	411
	2.1 Allmänt	411
	2.2 Gruppundantaget för vertikala avtal	417
3.	Mellanmansavtal	428
4.	Vertikal prisstyrning	445
	4.1 Allmänt	445
	4.2 Överenskommelse om fasta eller lägsta priser	449
	4.3 Överenskommelse om högsta pris	452
	4.4 Vertikala prisrekommendationer	455
	4.5 Undantag för vertikal prisstyrning	459
5.	Ensamåterförsäljaravtal	462
	5.1 Allmänt	462
	5.2 Bedömning av ensamrätt och områdesskydd	464
	5.3 Bedömning av andra vanliga bestämmelser eller förfaranden	470
	5.4 Tillämpning av gruppundantaget för vertikala avtal	477
	5.5 Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	479
6.	Exklusiva inköp och konkurrensförbud	481
	6.1 Allmänt	481
	6.2 Bedömning av exklusiva inköp/konkurrensförbud	484
	6.3 Bedömning av andra vanliga bestämmelser i exklusiva inköpsavtal	489
	6.4 Tillämpning av gruppundantaget för vertikala avtal	490
	6.5 Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	490
7.	Selektiv distribution	493
	7.1 Allmänt	493
	7.2 Bedömning av selektiva distributionssystem	495
	7.3 Tillämpning av gruppundantaget för vertikala avtal	504
	7.4 Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	507
	7.5 Vertikala avtal inom motorfordonssektorn	509
8.	Franchiseavtal	517
	8.1 Allmänt	517
	8.2 Bedömning av franchiseavtal	519
	8.3 Tillämpning av gruppundantaget för vertikala avtal	527
	8.4 Undantag enligt artikel 101(3) FEUF/2 kap 2 § KL	530
9.	Andra vertikala avtal	533

Avsnitt VIII. Immateriella rättigheter och licensavtal	541
1. Inledning	543
2. Förhållandet mellan konkurrensrätten och immaterialrätten	547
3. Utgångspunkter för bedömningen av licensavtal	550
4. Patent- och know-howlicensavtal	556
4.1 Allmänt	556
4.2 Bedömning av ensamrätt och områdesskydd	556
4.3 Bedömning av andra vanliga bestämmelser eller förfaranden	561
4.4 Gruppundantaget för avtal om tekniköverföring	574
5. Andra licensavtal	584
5.1 Allmänt	584
5.2 Licensiering av upphovsrätt mm	584
5.3 Licensiering av kännetecken	590
Avsnitt IX. Missbruk av dominerande ställning	597
1. Inledning	599
2. Dominerande ställning	604
2.1 Huvuddrag rörande dominerande ställning	604
2.2 Tecken på dominans	607
2.3 Gemensam dominans	621
2.4 Dominans på köparsidan	623
3. Allmänt om missbruk	625
3.1 Huvuddrag rörande missbruk	625
3.2 Det särskilda marknadsansvaret i förhållande till missbruksprövningen	635
3.3 Kopplingen mellan dominans och missbruk	636
3.4 Betydelsen av dominantens syfte	640
3.5 Rätten att möta konkurrens	642
4. Olika former av missbruk	646
4.1 Inledning	646
4.2 Överprissättning	646
4.3 Underprissättning	656
4.4 Selektiv prissättning	663
4.5 Diskriminering	669
4.6 Marginalpress	681
4.7 Vertikal pris- och försäljningsstyrning	691

4.8	Korssubventionering	692
4.9	Rabatt- och bonussystem	693
4.10	Exklusivitetsförpliktelser och inköpsåtaganden	709
4.11	Avtals- och leveransvägran samt leveransavstängning	717
4.12	Kopplingsförbehåll och kombinationserbjudanden	740
4.13	Oskäligen affärsvillkor	745
4.14	Andra former av missbruk	747

Avsnitt X. Kontroll av företagskoncentrationer 753

1.	Inledning	755
1.1	Allmänt	755
1.2	Koncentrationskontrollreglerna i huvuddrag	757
2.	Koncentrationer med EU-dimension	762
2.1	Allmänt	762
2.2	Kommissionens jurisdiktion och handläggning	763
2.3	Förutsättningar för ingripande	767
2.4	Hänskjutande	772
3.	Företagskoncentrationer enligt konkurrenslagen	780
3.1	Allmänt	780
3.2	Fusion	782
3.3	Kontrollförändringar i ett eller flera företag eller delar därav	783
3.3.1	<i>Möjlighet att utöva kontroll</i>	783
3.3.2	<i>Ett eller flera företag eller delar därav</i>	791
3.4	Gemensamt kontrollerade självständigt fungerande företag	796
4.	Anmälningsskyldighet	803
4.1	Allmänt	803
4.2	Berörda företag och företagsgrupper	806
4.3	Beräkning av omsättning	810
5.	Förutsättningar för förbud	817
5.1	Inledning	817
5.2	Icke-samordnade effekter	826
5.3	Samordnade effekter	836
5.4	Särskilt om vertikala koncentrationer	841
5.5	Särskilt om konglomeratkoncentrationer	846
5.6	Andra konkurrensförhållanden av betydelse för den materiella bedömningen	851
5.6.1	<i>Köparmakt</i>	851
5.6.2	<i>Marknadsinträde och potentiell konkurrens</i>	853

XII *Innehåll*

5.6.3	<i>Effektivitetsförsvar</i>	855
5.6.4	<i>Konkurshotat eller nedläggningshotat företag</i>	856
5.7	Samordningseffekter vid bildandet av gemensamma självständigt fungerande företag	860
5.8	Väsentliga nationella säkerhets- eller försörjningsintressen	860
5.9	Åläggande eller förbud	862
5.10	Frivilliga åtaganden	865
5.11	Svensk domstolspraxis	878
6.	Accessoriska begränsningar	882
6.1	Allmänt	882
6.2	Konkurrensklausuler	885
6.3	Leverans- och inköpsförpliktelser	888
6.4	Övrigt	890
7.	Anmälan till Konkurrensverket	893
7.1	Allmänt	893
7.2	Tidpunkt för anmälan	896
7.3	Sekretess	898
7.4	Vitesföreläggande eller talan om interimistiskt fullföljdsförbud	899
8.	Förfarandet	900
8.1	Allmänt	900
8.2	Konkurrensverkets initiala prövning	901
8.3	Särskild undersökning	908
8.4	Handläggningen vid domstol	911
Avsnitt XI. Sanktioner för överträdelse av förbuden		915
1.	Inledning	917
2.	Ogiltighet	921
3.	Ålägganden och åtaganden	929
3.1	Åläggande enligt 3 kap 1 § KL	929
3.2	Åtagande enligt 3 kap 4 § KL	940
4.	Vite	946
5.	Konkurrensskadeavgift	950
5.1	Allmänt	950
5.2	Avgiftssubjekt	954
5.3	Avgiftens storlek	958
5.4	Fastställande av avgiften	960

5.5	Situationer när konkurrensskadeavgift inte får påföras	985
5.6	Avgiftsföreläggande istället för talan om konkurrensskadeavgift	988
5.7	Övrigt	990
6.	Skadestånd	993
6.1	Allmänt	993
6.2	Förutsättningar för ansvar	998
6.3	Skadeberäkning	1004
6.4	Övrigt	1006
7.	Näringsförbud	1008
Avsnitt XII. Förfarandet i Konkurrensverket		1013
1.	Inledning	1015
2.	Konkurrensverkets handläggning	1020
2.1	Allmänt	1020
2.2	Ett ärendes anhängiggörande	1020
2.3	Partsbegreppet	1021
2.4	Insyn i utredningsmaterialet	1023
2.5	Sekretess	1026
3.	Konkurrensverkets utredning	1038
3.1	Konkurrensverkets utredningsplikt	1038
3.2	Åläggande att tillhandahålla uppgifter, handlingar mm	1041
3.3	Åläggande att inställa sig till förhör	1046
3.4	Platsundersökning hos företaget och andra	1048
4.	Konkurrensverkets beslut	1069
4.1	Allmänt	1069
4.2	Informella avgöranden	1070
Avsnitt XIII. Överklagande av beslut och domar		1073
1.	Inledning	1075
2.	Överklagande av Konkurrensverkets beslut	1076
2.1	Allmänt	1076
2.2	Överklagbarhet enligt KL	1076
2.3	Överklagbarhet enligt annan lagstiftning	1080
2.4	Talerätt	1082
2.5	Formen för överklagande	1083
3.	Överklagande av domstols domar och beslut	1085

XIV *Innehåll*

3.1	Överklagbarhet enligt KL	1085
3.2	Överklagbarhet enligt annan lagstiftning	1087
3.3	Talerätt	1089
3.4	Prövningstillstånd för överklagande av mål och ärenden enligt KL	1091
3.5	Formen för överklagande	1093

Avsnitt XIV. Förfarandet i domstol 1097

1.	Inledning	1099
2.	Bevisning	1105
3.	Konkurrensmål – förfarandet enligt rättegångsbalken	1121
3.1	Domstolarnas sammansättning	1121
3.2	Handläggningsregler	1122
3.3	Talerätt och partsställning	1127
3.4	Talan	1131
3.5	Intervention	1135
3.6	Interimistiska åtgärder	1137
3.7	Sekretess	1139
3.8	Rättegångskostnader	1142
4.	Konkurrensärenden – förfarandet enligt ärendelagen	1148
4.1	Domstolarnas sammansättning	1148
4.2	Handläggningsregler	1149
4.3	Talerätt och partsställning	1151
4.4	Talan	1153
4.5	Intervention	1155
4.6	Interimistiska åtgärder	1155
4.7	Sekretess	1158
4.8	Rättegångskostnader	1158
5.	Särskilda rättsmedel	1161
6.	Skiljeförfarande	1162

Avsnitt XV. Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet 1165

1.	Inledning	1166
2.	Offentlig aktör	1170
3.	Säljverksamhet och förfaranden i en säljverksamhet	1171
3.1	Säljverksamhet	1171

3.2	Förfaranden	1173
4.	Hämmande eller snedvridning av konkurrensen	1175
5.	Försvarbart från allmän synpunkt eller förenligt med lag	1183
5.1	Förfaranden som är försvarbara ur allmän synpunkt	1183
5.2	Verksamheter som är förenliga med lag	1185
6.	Räckvidden av ett förbud och förfarandet i domstol	1187
Bilagor		1191
	Artikel 101 FEUF (fd artikel 81 EG-fördraget)	1191
	Artikel 102 FEUF (fd artikel 82 EG-fördraget)	1192
	Konkurrenslag (2008:579)	1192
Sakregister		1221

